

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

Katedra ekologie krajiny

Bakalářská práce

**Vývoj a současný stav zámeckého parku
v Kamenném Dvoře**

Vedoucí práce: Ing. Helena Justová

Bakalant: Lucie Šarešová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: **Lucii Šarešovou**
obor: územní technická a správní služba (DÚTSS)

Název tématu: **Vývoj a současný stav zámeckého parku v Kamenném Dvoře**

Název tématu v anglickém jazyce: **Development and current state of the chateau park of Kamenný Dvůr**

Zásady pro vypracování:

Práce bude mít charakter studie se zaměřením na následující cíle:

1. Společné znaky vývoje zámeckých zahrad a parků v České Republice.
2. Přehled nejvýznamnějších zámeckých parků a zahrad Karlovarského kraje.
3. Stručná historická analýza vývoje zámeckého parku v Kamenném Dvoře.
4. Mapování současného stavu parku v Kamenném Dvoře.
5. Porovnání výsledku mapování s historickými podklady.

Struktura práce dle nařízení děkana 01/2009.

Úvod, Cíle práce, Metodika, Výsledky, Diskuse, Závěr, Přehled literatury, Přílohy.

Rozsah grafických prací: mapy (využití prostředí GIS), fotografie dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: cca 40 stran

Seznam odborné literatury:

- Kupka, J., 2006: Zeleň v historii města, ČVUT v Praze
- Lipský, Z., 2000: Sledování změn v kulturní krajině, ČZU v Praze
- Sklenička, P., 2003: Základy krajinného plánování, Naděžda Skleničková, Praha
- Prokop, V., 1994: Kapitoly z dějin Sokolovska, Sokolov
- Heike, K., 1984: České zámecké parky a jejich dřeviny, Praha
- Otruba, I., Ptáček, J., Švorc, L., 2007: 101 našich nejkrásnějších zahrad a parků
- Novotný, J., 1958: Zeleň ve městě, Praha

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Helena Justová

Konzultant bakalářské práce: doc. RNDr. Emilie Pecharová, CSc.

Datum zadání bakalářské práce: 17.5. 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 30.4. 2011

Vedoucí katedry

Řešitel

V Praze dne:

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Vývoj a současný stav zámeckého parku v Kamenném Dvoře

vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Heleny Justové, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

V Praze 29. dubna 2011

.....

Vývoj a současný stav zámeckého parku v Kamenném Dvoře

**Development and current state of the chateau park of
Kamenný Dvůr**

ABSTRAKT

Práce vypráví o mapování Kamenného Dvora. Cílem mé práce bylo seznámení s historií zahrad a porovnání historických map se současnými.

V rešeršní části poukazuji na vznik zámeckých zahrad v jednotlivých historických obdobích a na významné parky Karlovarského kraje. Informace jsem získávala z literatury a částečně z internetu.

V další části jsem popsala Kamenný Dvůr a jeho okolí. Z historie se však dochovalo málo dokumentů o tomto zámku. Na historickou část jsem navázala současností, kde jsem popsala rekonstrukci. V historické části jsem využila císařských otisků a vytvořila mapu land use. Hodnoty byly zaznamenány do tabulek.

V následující části jsem se zabývala porovnáním mapy historické se současnou. Používala jsem císařské otisky, mapy z prostředí GIS a program Kristýna – GIS.

V závěru své bakalářské práce jsem shrnula své poznatky, klady i zápory sledované oblasti.

Klíčová slova: zahrada, park, krajina, Land Use

ABSTRACT

This thesis deals with the mapping of “Kamenný Dvůr”. The aim of my study was to gain knowledge of gardens and their history as well as to compare their historical maps with the recent ones.

The investigating part of this study retraces the creation of castle gardens at different epochs and doing so represents the most significant parks in the region of Karlovy Vary. In this part of the study the needed information were gathered from literature and partially from the internet.

The next part of the study concentrates on “Kamenný Dvůr” and its surroundings. During the research it had to be stated that just a few historical documents of “Kamenný Dvůr” have been saved. However, departing from a historical description the study shows the present state and the reconstruction of the garden. In the historical description of the garden imperial prints were consulted to create a map land use. The observed data are noted in the table.

The following part of the study compares the historical map with the recent one. For this purpose I used imperial prints, maps from the area of GIS and the programme Kristýna - GIS.

The conclusion of my bachelor’s thesis resumes the obtained results and outlines the positive and negative aspects of the researched area.

Keywords: garden, park, landscape, Land Use

OBSAH

1. ÚVOD.....	10
2. CÍLE.....	11
3. SPOLEČNÉ ZNAKY VÝVOJE ZÁMECKÝCH ZAHRAD A PARKŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	12
3.1 Vymezení základních pojmů.....	12
3.1.1 Park.....	12
3.1.2 Zahrada.....	12
3.1.3 Krajina.....	13
3.1.4 Land Use.....	14
3.2 Styly zahrad.....	14
3.2.1 Středověká zahrada.....	15
3.2.2 Renesanční zahrada.....	16
3.2.3 Barokní zahrada a krajina.....	16
3.2.4 Anglický park.....	17
3.2.5 První zmínka o České zahradě.....	18
3.3 Botanická zahrada.....	18
3.4 Dendrologická zahrada (arboretum).....	20
3.5 Nejvýznamnější parky a zahrady v Karlovarském kraji.....	21
3.6 Ostrov nad Ohří.....	21
3.7 Sokolov.....	23
3.8 Bečov.....	24
3.9 Kynžvart.....	26
3.10 Valeč.....	28
4. CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ.....	29
4.1 Poloha území v rámci ČR.....	29
4.2 Základní přírodní charakteristiky.....	29
4.2.1 Klimatické poměry.....	29

4.2.2	Geologické a geomorfologické poměry.....	30
4.2.3	Půdní poměry.....	31
4.2.4	Hydrogeologické poměry.....	32
4.2.5	Biogeografická diferenciacce.....	33
4.2.6	Vegetace.....	33
4.2.7	Fauna.....	34
5.	HISTORICKÝ STAV.....	35
5.1	Historie Kamenného Dvora.....	35
5.2	Metodika.....	37
5.3	Výsledky v rámci katastrálního území	38
5.4	Výsledky v rámci parku.....	39
6.	SOUČASNÝ STAV.....	41
6.1	Současnost Kamenného Dvora.....	41
6.2	Metodika.....	42
6.3	Výsledky v rámci katastrálního území.....	43
6.4	Výsledky v rámci parku.....	46
7.	DISKUSE.....	48
8.	ZÁVĚR.....	50
9.	SEZNAMY.....	51
9.1	Seznam použité literatury a internetových zdrojů.....	51
9.2	Seznam obrázků.....	55
9.3	Seznam map.....	55
9.4	Seznam tabulek.....	55
9.5	Seznam fotografií.....	56
10.	PŘÍLOHY.....	57

1. ÚVOD

Životní prostředí není jen čistý vzduch a průzračně čistá voda, je to také kousek přírody. Ohlédnutí do časů minulých pomůže k pochopení důležitosti zeleně pro člověka, kterého provází od počátků jeho existence. Úzká spjatost člověka s přírodou je jedním z nejcharakterističtějších rysů vývoje lidské společnosti. Květiny se pěstovaly od pradávna.

Dimitrovský (2001) uvádí, že celá historie civilizace se posuzuje podle toho, jaké památky po sobě zanechává. Zeleň je důležitým prvkem krajiny, umocňuje výtvarný projev architektonického díla. Ve své práci se zabývám vznikem zahradních slohů a jejich základními charakteristikami.

Příkladem toho, že i nevhledná a zanedbaná zahrada se dá opět proměnit v přírodní zajímavost je Kamenný Dvůr nacházející se v Sokolovském regionu, který je narušen těžbou uhlí. Systém nápravy negativních účinků na přírodní složky je závislý na celé řadě opatření, od biologického základu až po legislativní úpravy.

Předpokladem pro povedenou úpravu byla nutná společná snaha odborníků a uživatelů krajiny a jde o racionální využití materiálních a finančních prostředků na dosažení optimalizace neživé i živé složky v zahradě.

Rekonstruovaná zahrada slouží k ozdravení a zkrášlení životního prostředí. Má kulturní, obytný a estetický význam.

2. CÍLE

Práce je zaměřena na vypracování následujících cílů:

Společné znaky vývoje zámeckých zahrad a parků v České Republice.

Přehled nejvýznamnějších zámeckých parků a zahrad Karlovarského kraje.

Stručná historická analýza vývoje zámeckého parku v Kamenném Dvoře.

Mapování současného stavu parku v Kamenném Dvoře.

Porovnání výsledku mapování s historickými podklady.

Práce navazuje na výzkumnou činnost katedry ekologie krajiny, konkrétně na projekt QH82106 Rekultivace jako nástroj obnovy funkce vodního režimu krajiny po povrchové těžbě hnědého uhlí.

3. SPOLEČNÉ ZNAKY VÝVOJE ZÁMECKÝCH ZAHRAD A PARKŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Zeleň provází člověka již od pradávna. Böhm (1988) uvádí, že je nutné se ohlédnout do historie pro pochopení časů minulých. Rostliny poutaly člověka svou krásou, barvou, vůní, tvarem a proto se jimi začal obklopotvat a pěstovat je u svého obydlí.

3.1 Vymezení základních pojmů

3.1.1 Park

Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) ve svém díle uvádí, že perský název *pardes* pro park a rajskou zahradu Eden použil poprvé řecký spisovatel Xenofón (430 – 355 př. Kr.). Ve starověku věřili, že ten, kdo sází stromy si prodlužuje život. Člověk zakládající parky vyjadřuje vztah k přírodě, směřující k základům jejích zákonitostí. Nováková (2006) definuje park jako specializovaný, souvislý a prostorově vymezený útvar zeleně, jehož cílem je vytvářet optimální podmínky pro aktivní i pasivní formu odpočinku v přírodním prostředí. Otruba (2002) poukazuje na výsledek parku, který může být více či méně upravený výsek přírodní části životního prostředí. Tím, že jde o uměleckou činnost, podléhá výsledné dílo názorovým změnám časového období.

Koncepci parku je nutné realizovat v tematických celcích. Park jako celek musí mít určitý jednotící princip. Koncepce musí vycházet z potřeb předpokládaných návštěvníků a s plochami, které na park navazují. Úkolem zahradního architekta není vytvářet originalitu za každou cenu.

Park se nacházejí ve městech, v sídlech a sídlištích. Otruba (2002) uvádí, že jsou nejvýznamnějšími kompozičními celky zahradní architektury. Je to záměrně ztvárněný kus přírody, sloužící člověku k odpočinku a vnitřní pohodě. Má ho uspokojit i poučit, pobídnout k zamyšlení. Je chápáný jako ucelený útvar zeleně, zpravidla je veřejně přístupný. Plošný rozsah není rozhodující.

3.1.2 Zahrada

Pojem zahrada byl poprvé použit již v době bronzové, její význam pochází od slova *zahradit*. Otruba (2002) uvádí mezi nejstarší prvky zahrad posvátné

studánky, háje, jeskyně a stromy. Plocha zahrady je nejčastěji vymezená plotem či příkopem. Jedná se o prostor určený k pěstování rostlin. Ovšem nemusí to tak být vždy. Böhm (1988) představuje, že na většině zahrad lidé rostliny pěstují, ale je možné, že zde najdeme například bazén, pergoly, ohniště a jiné prostředky určené k regeneraci a odpočinku.

Zahrady též nemusejí být soukromého charakteru, ale může se jednat například o různá arboreta, botanické zahrady nebo zahrádky u restaurací. Zahrady přispívají k ozdravení a zkrášlení životního prostředí, mají však i kulturní význam.

Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) definuje historickou zahradu jako dílo, tvořící slohově významnou vývojovou řadu, která je nedílnou součástí hradů, zámků, klášterů, paláců, městských domů, vil i městských aglomerací. Otruba (2002) představuje zahradnické dílo ustavičným a tvůrčím procesem, jenž má svá zastavení a prodlevy, nikdy však nesmí ustrnout. Považuje za smutnou skutečnost, pokud musí být zahrada chráněna proti vandalismu plotem či zdí, považuje za ideální, kdyby volně přecházela v krajinu a naopak.

Zahrada vyjadřuje úzké vztahy mezi civilizací a přírodou, je vnímána jako místo blaha vhodné k zamyšlení nebo snění. Otruba (2002) nazývá zahradníka jako služebníka zahrady.

V zahradě má mít vše své místo, má zde být dána volnost stromům, místo květinám, aby si to vše mohl člověk nerušeně užívat.

Otruba (2002) uvádí, že péči o historické zahrady řeší na mezinárodní úrovni Florentská charta, vyhlášená organizací ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a historické lokality) u UNESCO v roce 1981.

3.1.3 Krajina

Kavka a Šindelářová (1978) uvádí, že pojem krajina není dosud jednotný, snahou je, aby byl co nejširší a komplexní. Braniš (1997) krajinu definuje jako část zemského prostoru, který společně s organizmy tvoří jednotný trojrozměrný celek. Je chápána jako jednotný celek zemského povrchu. Je to dílčí prostor biosféry, který není statický, ale stále se mění.

Sklenička (2003) ve svém díle poukazuje na to, že každý člověk se na krajinu dívá z jiného hlediska. Jinak jí vidí historik, jinak ekonom, zemědělec či architekt.

Krajina se dá definovat z pohledu právního, geografického, geomorfologického, ekologického, historického nebo uměleckého. Mění se také pohled na krajinu jako na životní prostředí. Největší vliv má však na utváření krajiny sám člověk.

Otruba (2002) se ve svém díle řídí motem „*Krajina je domov. Každému se při vzpomínkách vybaví. Aby vzpomínky byly krásné, má být taková i krajina. A v ní pak krásní lidé. Musí být ale tvůrčí, lidská. Monumentální i pokorná. Od žabí tůně po přehradní jezero. Taková, která zajišťuje zdravý život. Nemůžeme se ale vrátit k prakrajině...*“

3.1.4 Land Use

Využití ploch, je to způsob, kterým člověk využívá dílčí území v krajině. Sklenička (2003) poukazuje, že je to pojem dynamický, stejně tak jako proměna krajiny. Můžeme sledovat různé typy land use, záležití, k čemu budeme výsledek používat. Možností je použití pro ornou půdu, trvalé kultury, louky, pastviny, lesy, vodní plochy, zastavěné plochy a plochy ostatní. Hodnotí krajinu z hlediska historického, tak i z hlediska vhodnosti pro způsoby využívání.

3.2 Styly zahrad

Klaas T. Noordhuis (2008) říká, že lidé mají svou zahradu, tak tomu bylo již po věky a tak to nepochybně i zůstane. Co se během času mění je vkus. Různé slohy vznikají, opět zanikají a v poněkud pozměněné podobě se znovu objevují.

Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) poukazuje na zahradní slohy sledující v podstatě ty slohová období, jimiž procházela architektura, jejíž tvůrčí reprezentanti obvykle zahrady, parky a sady navrhovali. V souhrnu všech slohů je možno rozlišit dva typy zahrad – zahrady formální, geometrizované (pravidelné) a zahrady krajinářské, volné (nepravidelné). Zahrady formální působí vyváženě, přísně, ušlechtilé a slavnostně. Zahrady krajinářské působí naopak emotivně, živě, dynamicky a přirozeně.

✚ Středověk

Kupka (2006) uvádí, že se jedná o období mezi starověkem a novověkem, období od pádu Říma (476) do objevení Nového světa (1492).

✚ Renesance

Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) zařazuje vznik tohoto období do 14. století v Itálii trvajícím do 17. století.

✚ Baroko

umělecky - kulturní směr, který vládl v Evropě mezi roky 1600 a 1750.

✚ Anglický park

Kupka (2006) uvádí vznik v 19. století.

3.2.1 Středověká zahrada

Základním pilířem kultury zahradnictví je antické pojetí zahrad. Novotný (1958) uvádí, že zakládáním zahrad se zabývali již Řekové, Římané i Egypťané. Typické pro tyto zahrady byly kaskády, fontány a vodní nádrže. Byly zakládány do pravidelných útvarů, rozdělené cestami a živými ploty, které je rozdělovaly do pravoúhlých ploch. Böhlm (1988) poukazuje na víru, že každá pěstovaná rostlina je obdařena magickou mocí. Mezi nejpěstovanější dřevinu patřil cedr.

Babyloňané byli známí pro své visuté zahrady. Terasy se budovaly ze zdiva, které pokrývala vysoká vrstva zeminy. Tyto zahrady byly vysoce umělecky ceněné. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) uvádí, že to byly zahrady formální.

Ve středověku byly zakládány především zahrady u klášterů se zaměřením na detail. Prostorové řešení těchto zahrad bylo do čtverce. Vyskytovaly se zde často živé ploty a záhony. Rostliny se řadily vedle sebe, každý druh měl svůj záhon. Nejčastěji se pěstovaly léčivé rostliny, koření, mezi oblíbené patřily růže, konvalinky a lilie. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) poukazuje na pěstování zeleniny a bylinek vhodných pro hradní a klášterní kuchyni. Dresenová (1995) uvádí jako oblíbenou zeleninu mrkev, fazoli, cibuli a ředkvičku. Okrasných rostlin bylo málo,

záhony byly uspořádány pravoúhle kolem středově umístěné kašny nebo studny. Šlo tedy o zahradu formální. Chyběl zde však vztah mezi jednotlivými zahradními prvky, zahrada nevytvářela propojení s okolním prostředím, byla oddělená plotem či zdí. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) řadí mezi oblíbené stromy olivovníky, granátové jablko, fikovníky a lípu.

3.2.2 Renesanční zahrada

Kulturu zahrad u nás zahájila šlechta. Velký vliv na zahradní tvorbu mělo období italské renesance na konci 15. století. Projevovala se zde touha jedince po svobodě. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) uvádí, že zahrady se umísťovaly volně k budovám, jako pokračování k domu. Byly rozsáhlé a zvyšoval se jejich společenský význam. Hieke (1984) poukazuje na to, že zahrady začínaly sloužit k odpočinku a společenským aktivitám.

Charakteristický se stává určitý řád, objevovaly se cesty, altánky, lodžie, vodní nádrže a výhledy na města. Byly umísťovány plošně, svažité terén vyrovnávaly terasy a schodiště. Hojně se využívala voda ve formě nádrží, fontánek, vodotrysků a kaskád. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) poukazuje na umělé jeskyně – grotta, v níž se používal přírodní materiál, jako jsou škeble, mušle nebo mramor. Mezi oblíbené rostliny patřily levandule, máta, majoránka z vonných pak růže, lilie nebo karafiáty. Keře a stromy se zastříhávaly do nejrozmanitějších tvarů, například zvířat či lidí, nechyběly však ani geometrické útvary - tento způsob tvarování se nazývá topiari. Objevily se také živé ploty. Kupka (2006) uvádí oblíbenost vzácných květin, které se sázely do úzkých záhonů, aby se daly obdivovat zblízka. Poukazuje na to, že dodnes se renesanční zahrady téměř nedochovaly. Podlehly vlivu barokní tvorby.

Architekti

Paolo della Stella, stavitel Spazzio a zahradník Francesco - založili roku 1534 první renesanční zahradu italského typu u Pražského hradu.

2.2.4 Barokní zahrada a krajina

Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) poukazuje na nástup baroka roku 1630 kdy se zapsal do zahradní architektury francouzský král Ludvík XIV. Měl smysl pro velkolepost a okázalost a to se projevovalo i v tvorbě. Zrušily se hranice zahrad,

plocha byla spojena s okolním světem. Nejčastěji docházelo ke spojení prostředí alejemi. Vše malé muselo pryč, hlavním znakem byly nekonečné průhledy. Výrazná byla osová linie, dekorativní prvky se začaly přemísťovat ze středu do míst, kde se křížily osy. Vytvářely se vyhlídky do zahrad. Zeleň se tvarovala do různých geometrických tvarů, hojně se využívala voda. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) uvádí, že oblíbené byly velké vodní plochy, umožňující zrcadlení. Dresenová (1995) poukazuje, na partery s broderií u budov, což jsou ornamenty vytvářené ze stříhaného zimostrázu. V zahradách se konaly koncerty, hrálo divadlo a společenské hry.

V období baroka došlo ke snížení počtu vinic, měšťanstvo nemělo dostatek prostředků k jejich udržení a obhospodařování.

Kupka (2006) uvádí, že od 60. let 17. století oslabuje úloha Říma, do popředí uměleckého vývoje nastupuje Paříž a umělci Ludvíka XIV. Nejvýznamnějším architektem se stal André le Nôtre, který navrhl francouzskou koncepci.

Příkladem francouzské zahrady byl zámecký park ve slezských Rudolticích. Dokoupil (1957) tvrdí, že zahrada svědčí o podivínství svého tvůrce. Vyskytovaly se zde ruiny gotického hradu na uměle vytvořené skále, vedle čínský chrám, indická pagoda vedle staré poustevny. Mezi typické zástupce patří Květná zahrada v Kroměříži založená roku 1675, kde se nacházelo bludiště z keřů.

Kupka (2006) ovšem uvádí, že Praha k francouzskému stylu nebyla příliš vhodná, kopcovitý terén tomuto stylu nepřál.

Příkladem barokní tvorby je zahrada v Praze Tróji, zámecká zahrada ve Vraném (okres Kladno), zahrada u zámku v Dobříši a Květná zahrada v Kroměříži.

Architekti

J. B. Mathey a zahradník J. Seemann - založili barokní zahradu u zámku Štenberka v Tróji

2.2.5 Anglický park

V 18. století byl formální styl zahrad nahrazen anglickým krajinářstvím. Mareček (1975) tvrdí, že základem zahrady je příroda sama. Anglický styl byl charakteristický pro svou nepravidelnost, architekti se vraceli k přiblížení původní krajiny. Kupka (2006) uvádí, že architekti si plochu sami přizpůsobovali. Tvarovali kopce snižováním, zvyšováním nebo přemísťováním, přesazovali vzrostlé stromy, jiné pokáceli, řeky se sváděly do nových koryt, údolí se zaplavovala nebo znovu hloubila. Objevovaly se spletité cesty a potůčky. Keře a stromy se nezastrihávaly, nechávaly se volně růst, důraz byl kladen na kontrast barev.

Mareček (1957) uvádí, že francouzský filosof Rousseau zastával návrat k volné přírodě, zmizela strnulost zahrad, vše muselo vypadat přirozeně. Tuto myšlenku ovlivnil romantismus, pod vlivem starších anglických parků. Stavěly se umělé zříceniny, egyptské pyramidy, sázely se mrtvé stromy. Romanticky založený krajinářský park se nachází ve Vlašimi (okres Benešov), nejvýznamnější však v Krásném Dvoře.

Kavka a Šindelářová (1978) poukazují, že první anglický park byl založen v 80. letech 18. století u zámku ve Vlašimi ze staré obory. Za zmínku stojí též park ve Veltrusích, avšak nejznámější se nachází v Lednici na Moravě.

2.2.6 První zmínka o české zahradě

První písemná známka o české zahradě je z roku 1139, kdy kníže Soběslav I. daroval zahradu kanovníkům. Mezi lidmi se začali objevovat zahradníci, kteří měli udělat vše pro krásu zahrad. V době gotické vznikaly zahrady růžové, botanické a lékárnické. Za doby Karla IV. byly preferovány vinice, které se zakládaly povinně. Kupka (2006) uvádí, že podpora vinařů spočívala ve výhodách, které jim byly poskytovány, např. nemuseli platit dvanáct let veškeré poplatky. Novotný (1958) ve svém díle poukazuje, že vinice byly bohatým zdrojem obživy pro obyvatele, neméně významnou roli však měly i na vzhled měst a vesnic a tuto úlohu si drží až do dnešní doby.

3.3 Botanické zahrady

Jsou to živoucí sbírky rostlin, zakládající se k poznávání rostlin jak domácích tak exotických. Chytrá, et al. (2010) uvádí, že historie botanických zahrad je úzce spjata

s historií lidské společnosti. Je to záměrné a soustředěné pěstování rostlin za účelem jejich studia a poznání.

Exempláře se do zahrad dostávaly zejména díky sběratelským expedicím, které byly oblíbené hlavně v 19. století. Botanické zahrady pomohly zachránit mnoho vzácných druhů, které by v přírodě neměly šanci na přežití. Novotný (1958) poukazuje na jejich rozměry a uspořádání, které může být různé. Hieke (1984) tvrdí, že rostliny se mohou vysazovat podle botanické příslušnosti, podle zeměpisného původu nebo půdních požadavků. Pozemky se volí výškově různorodé, aby rostliny měly vhodné podmínky pro růst. Sází se do záhonů i volně. Každá rostlina je označena jmenovkou. V Evropě vznikaly zahrady za poznáním cizokrajných rostlin, jejich vznik je úzce spjat se vznikem zahrady vůbec. Otruba (2002) uvádí, že botanické zahrady byly na vysoké estetické úrovni, tedy okrasnými zahradami. Roku 1525 byla v Pise založena botanická zahrada šlechticem Gasparem de Gabrielem. Další vznikaly v Miláně a Římě. Chytrá, et al. (2010) poukazuje, že botanické zahrady se ve světě těšily velké oblibě a nyní jich je na světě téměř 1800, nacházejí se ve 150 státech. V Evropě jich je přes 400, u nás cca 50. Nejstarší botanickou zahradou na našem území byla bylinářská zahrada Hortuse Angelicuse, která byla založena již roku 1350 v Praze. V dnešní době se v České Republice nachází kolem 50 zahrad založených pro vzdělávání. Jsou součástí vysokých, středních a odborných škol, součástí muzeí a vědeckých institucí. Nacházejí se též ve městech a obcích, které je spravují.

K nejvýznamnějším však u nás patří botanická zahrada v Praze Tróji, založena roku 1968.

Chytrá, et al. (2010) uvádí tyto údaje:

Rozloha – venkovní plocha 46,7 ha (z toho 14 ha expozic, 3,56 ha vinice, zbytek přírodní plochy.

Počet pěstovaných druhů rostlin – 15 000, z toho asi 5000 ve sklenících.

Dále se nacházejí např. v Brně, Teplicích, Liberci, Plzni a Olomouci.

Chytrá, et al. (2010) poukazuje na Unii botanických zahrad České republiky, založené na jaře roku 2005. Je to občanské sdružení, jehož členy jsou instituce typu

botanických zahrad, arboret a významných botanických sbírek. Unie měla roku 2009 třicet členů. Smyslem je napomáhat rozvoji botanických zahrad, ale i propagovat ve společnosti jejich poslání.

Posláním a hlavními cíli jsou:

- ✚ Společné postupování při ochraně obecných i specifických zájmů botanických zahrad.
- ✚ Připravovat podklady a stanoviska k legislativním opatřením týkajících se botanických zahrad.
- ✚ Zastupovat botanické zahrady na mezinárodních odborných fórech v případech, kdy je třeba vyjádřit společné stanovisko.
- ✚ Iniciovat, podporovat a koordinovat vznik a dodržování pěstitelských programů.
- ✚ Spolupracovat se vzdělávacími institucemi při zadávání a řešení odborných a vědeckých prací.
- ✚ Napomáhat řešení provozních a technických problémů rozvoje botanických zahrad.

Botanické zahrady plní mnoho funkcí, informují návštěvníky o rostlinném světě, mají výukovou funkci, uchovávají genofond rostlin a cenné dřeviny. Za zmínku stojí, že některé druhy zachránily před vyhubením.

3.4 Dendrologická zahrada – Arboretum

Chytrá, et al. (2010) definuje arboretum jako označení pro sbírku živých dřevin, specializuje se na jejich výzkum a pěstování. Tento termín poprvé použil John Claudius Loudon pro svůj magazín. První arboretum bylo založeno v Chorvatsku u Dubrovníku. Hieke (1984) uvádí, že dřeviny jsou vysazovány podle rodů, podle území nebo jako dendrologická sbírka. Nejvíce vznikala v 19. a 20. století. Arboreta mohou být vědecká či okrasná. Zakládány mohou být u odborných škol, kde slouží pro výuku studentů. Úprava arboreta může být parková nebo jako lesní porost.

Arboreta u nás se nacházejí např. v Bílé Lhotě, Brně, Kostelci nad Černými lesy.

3.5 Nejvýznamnější zahrady a parky v Karlovarském kraji

Tyto zahrady mě zaujaly pro svou působnost, rozlohu a mezi lidmi v Karlovarském kraji mají své jméno. Za zmínku stojí též zkrášlení životního prostředí. Významné zahrady jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Bečov	Kostelní Bříza	Sokolov
Dalovice	Kostrčany	Stružná
Horní Hrad	Kynžvart	Štědrá
Chyšě	Mostov	Toužim
Jindřichovice	Libá	Valeč
Kaceřov	Luby	Velichov
Kladská	Ostrov nad Ohří	Zlatá

Tabulka č. 1: Přehled zahrad v Karlovarském kraji (Šarešová Lucie, 2010)

3.6 Ostrov nad Ohří

Zámecká zahrada byla založena po roce 1625 Juliem Jindřichem. Rozloha parku je 11ha. Hieke (1984) představuje zámeckou zahradu jako sedmý div světa, prolínaly se zde různé styly zahrad, od renesančního až po barokní. Park patřil ve své době k architektonicky velmi propracovaným, na což poukazuje obr. č. 1 a 2. Komplex je založený ze Šlikovského zámku, Lanenburského zámku a Bílého dvora. Parkem protéká řeka Bystřice, hojně se zde objevuje vodní živel znázorněný ve vodotryscích a vodních plochách. Hieke (1984) tvrdí, že rozložení parku není jednotné a skládá se z více samostatných prvků, po vzoru Verdemana de Vriese. Začínaly se budovat

stavby pro trávení volného času, mezi něž patří planetárium, bludiště, pavilónky a zvěřinec. Mezi oblíbené rostliny patřily pomerančovníky a citronovníky. Roku 1714 za Ludvíka Viléma, markraběte Bádenského vrcholila anglická výstavba zámecké zahrady.

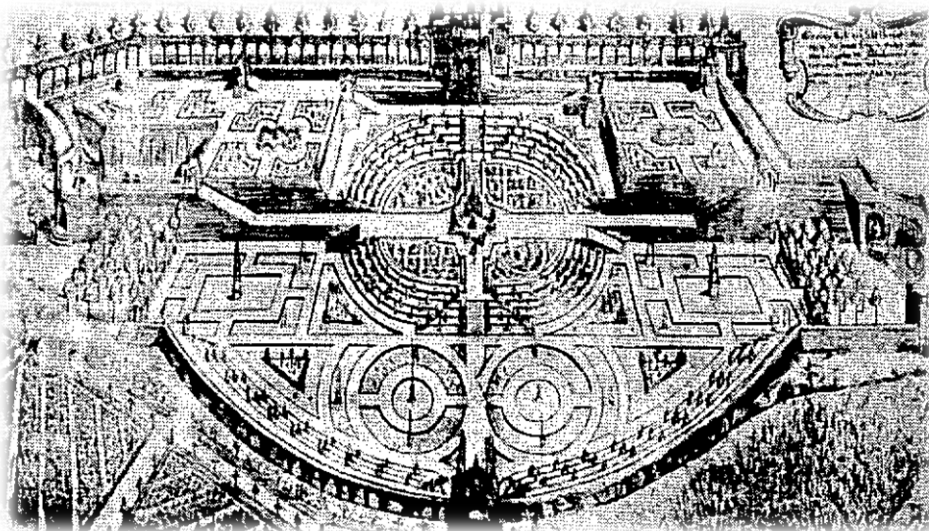
Drhovský (1989) uvádí, že park je nevýrazný a doporučuje rekonstrukci. Tato rekonstrukce proběhla v polovině devadesátých let 20. století. V dnešní době je park stále bohatý po dendrologické stránce a slouží k odpočinku městských obyvatel.

Dřeviny:

Hieke (1984) považoval za cennou dřevinu smrk pichlavý (*Picea pungens*). Z dalších zástupců zde najdeme omoriky (*Picea omorica*), zeravy (*Thuja occidentalis*), dub letní (*Quercus robur*), tisy (*Taxus baccata*), cypřišky (*Chamaecyparis pisifera*), jedle (*Abies concolor*), topoly (*Populus alba*), javory (*Acer patanoides*) a jilmy.

Obr. č. 1: Ostrov nad Ohří v r. 1808, A. Pucherna (Hieke, 1984)

Obr. č. 2: Ostrov nad Ohří – částečný plán úpravy z r. 1642 (Hieke, 1984)

3.7 Sokolov

Hieke (1984) uvádí, že park byl založen roku 1663. Rozkládá se na ploše 9 ha v nadmořské výšce 400 m n. m. Roku 1805 došlo k obnově parku. Nováková (2006) uvádí, že k úpravě došlo v souvislosti s obnovou programu Jana Hartwiga Nostice. V parku se nacházely skleníky s ananasy, obory a vodní plochy. Drhovský (1989) nazývá park přírodně krajinářský s osovými vazbami na všechna křídla zámecké budovy. Nováková (2006) poukazuje na vliv důlní činnosti, kdy byl park rozdělen na dvě části – Zámecký park a Husovy sady. Nachází se zde dva rybníky, jeden je vidět na foto č. 1. Rybníky jsou propojené Lobežským potokem. Roku 1973 se uskutečnila rekonstrukce podle zahradního architekta Ivara Otruby z Brna. Tato realizace však nedopadla podle představ architekta. Nováková (2006) upozorňuje, že nedůslednost tohoto projektu má na park špatný vliv, park se stal těžko udržovatelný. V roce 1984 byla pod vedením Ing. Mileny Novákové zpracována komplexní dokumentace pro obnovu parku.

Nyní slouží park jako městský. Do parku byly vneseny i prvky pro děti. Mezi zvláštnosti tohoto parku patří tzv. Migrační most pro veverky, který spojuje oba parky v jeden celek. Nováková (2006) poukazuje na to, že tvar a konstrukce mostu symbolizuje semenáč stromu, jehož dva listy spojují obě parkové plochy. Od roku

1997 se obnovují významné druhy dřevin, které chyběly. Mezi zajímavosti patří stálezelené pěnišníky. V roce 2002 vznikla naučná stezka.

Dřeviny:

Javor mlč (Acer platanoides), javor klen (Acer pseudoplatanus), lípa srdčitá (Tilia cordata), lípa velkolistá (Tilia platyphyllos), bříza bílá (Betula pendula), dub letní (Quercus robur), dub zimní (Quercus petraea), jírovec maďal (Aesculus hippocastanum L.), smrk pichlavý (Picea pungens), smrk ztepilý (Picea abies), borovice černá (Pinus nigra), nachází se zde však i vrba bílá (Salix alba), habr obecný (Carpinus betulus L.), liliovník tulipánokvětý (Liliodendron tulipifera), platan javorolistý (Platanus acerifolia), douglaska tisolistá (Pseudotsuga menziesii) a metasekvoje čínská (Metasequoia glyptostroboides). Mezi největší klenot však patří jinan dvoulaločný (Ginkgo biloba).

Foto č. 1: Rybník se smuteční vrbou v Sokolovském parku (Šarešová Lucie, 2010)

3.8 Bečov nad Teplou

Dokoupil (1957) datuje vznik zámecké zahrady spolu se zámekem do 14. století rodem z Oseka. V 16. století získává objekt do vlastnictví rod Pluhů z Rabštejna. Sochorová a Šindelář (2007) uvádí, že zahrada byla založena v barokním stylu, tvořilo jí šest teras, mezi nimiž se nacházela schodiště. Nejvýznamnější je 19 ha

velká botanická zahrada, založena Jindřichem z Beaufort - Spontin v letech 1918 – 1938. Sochorová a Šindelář (2007) poukazují na realizaci na níž se podílel zahradník Johann Koditek. Dokoupil (1957) uvádí rok 1927, kdy došlo k výsadbě prvních rostlin. Jednotlivé expozice byly určeny pro představení rostlin z různých světadílů. Výsadby byly rozděleny do 36 oddělení. Sochorová a Šindelář (2007) tvrdí, že bylo vysázeno 300 druhů, od každého však pouze dva kusy. Každý rok se sázely nové rostliny a roku 1931 obsahovala sbírka již přes tisíc druhů. Nejvýznamnějším dodavatelem byl F. Sündermann z Lindau u Bodamského jezera. Nachází se zde mnoho vzácných dřevin, zvláštností však byly mokřadní rostliny. Po roce 1945 získal zahradu Československý stát, za jehož dob začíná pustnout. Dochází k vykrádání rostlinných sbírek, o které se nikdo nestaral.

V dnešní době je zahrada již udržována, jak je vidět na fotu č. 2. Patří k významným krajinným prvkům. Byl proveden dendrologický průzkum a odstranění náletových dřevin.

Dřeviny:

Jedle bělokorá (*Abies alba*), jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*), douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*), smrk pichlavý (*Picea pungens*), smrk ztepilý (*Picea abies*), klokoč zpeřený (*Staphyllea pinnata*), jasan ztepilý (*Fraxinus exelsior*).

Foto č. 2: Zámek (Foto mapy, 2008)

3.9 Kynžvart

Soukup a David (2003) představují ve svém díle park s rozlohou 100 ha, který založil roku 1690 Filip Emmerich Metternich. Pacáková – Hošťálková, et al. (2004) uvádí, že původně patřil park mezi barokní, došlo však k přestavbě na anglický. Tuto proměnu začal uskutečňovat zahradník M. Winter roku 1773. V roce 1833 – 1839 se stal majitelem kancléř Clemens Lothar Paul Alphonse Metternich, který v přeměně pokračoval. Hieke (1984) poukazuje na úpravu jenž je jedinečným příkladem spojení volného anglického parku s okolní krajinou. Na M. Wintera navazovali další zahradní architekti. Návrh vytvořil Schönbrunnský zahradník Bíba, tento projekt uskutečnil zahradník Riedl. Obr. č. 3 poukazuje na stav areálu v roce 1984. Parkem protékají tři potoky, z nichž vznikly rybníky. Jedná se o rybník Panský, Zahradní, Mlýnský s ostrůvkem, Písečný a Černý. Do komplexu parku byla zasazena čajovna a zámecká pivnice. Podél hlavní osy parku se nachází alej.

Drhovský (1989) poukazuje na počátek 20. století, kdy začal park pustnout, veškerá pozornost se soustředila jen do okolí zámku. Zbytek parku se začala zalesňovat, čemuž se snažil zabránit zahradník F. Charvát. Po 2. světové válce došlo k velkému náletu plevelných semen dřevin. V 90. letech 20. století došlo k obnově parku pod vedením zahradního architekta P. Šindeláře. Foto č. 3 ukazuje příjezdovou cestu.

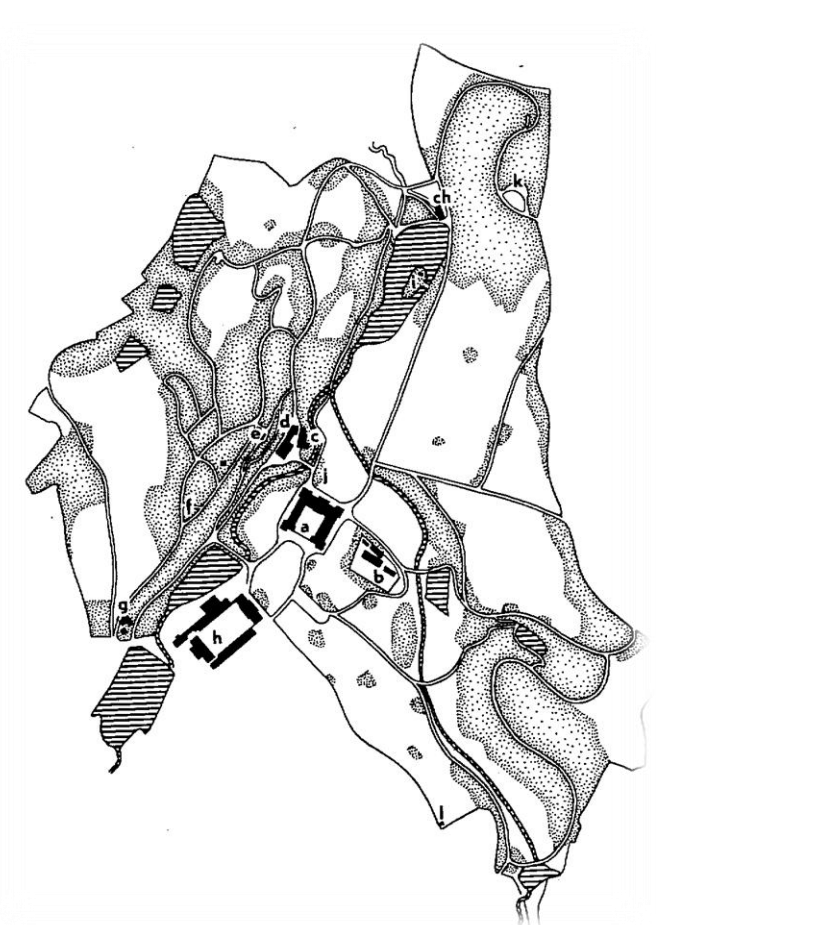
V dnešní době patří park k největším a nejvýznamnějším anglickým parkům v Karlovarském kraji. Soukup a David (2003) poukazují na stanici pro handicapovaná zvířata, zaměřující se hlavně na opuštěné dravce a sovy.

Dřeviny:

Hieke (1984) poukazuje na pozoruhodné jedle (*Abies grandis*, *lasiocarpa*, *concolor*, *veitchii*). Ke vzácnostem patří dub uherský (*Quercus frainetto*). Za zmínku stojí též keř zimostráz. Zahradník František Charvát vysadil stálezelené pěnišníky (rododendrony). Najdeme zde téměř všechny domácí druhy dřevin. Smrk ztepilý (*Picea abies*), lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*), javor mléč (*Acer platanoides*), javor klen (*Acer pseudoplatanes*), buk lesní (*Fagus sylvatica*).

Foto č. 3: Pohled z příjezdové cesty (Šarešová Lucie, 2010)

Obr. č. 3: Kynžvart – stav areálu v roce 1984 (Hieke, 1984)

a – zámek, b – zahradnictví, c – lesovna, d – pivovar, e – empírová čajovna, f – vyhlídkový altán, g – kovárna, h – statek, ch – starý mlýn, i – ostrov s loveckou chatou, j – socha Diany, k – obelisk, l – socha sv. J. Nepomuckého

3.10 Valeč

Dokoupil (1957) tvrdí, že zámecká zahrada rozkládající se na Doupovských vrších byla původně francouzská, bohatá na umělecká sochařská díla, nacházelo se zde mnoho vodopádů a altánů. Soukup a David (2003) poukazují, že k největšímu rozmachu došlo roku 1733, kdy byl majitelem baron von Globen. Sochy pocházely z dílny Matyáše Bernarda Brauna. Původní pravidelnost připomínají zbytky stříhaných stěn a sochařská díla nacházející se v zahradě i v současnosti. Kaskády, fontány a amfiteátr dokládají původní terasovitou zahradu italského typu. Na konci 19. století došlo k úpravě do novobarokního stylu. V roce 1938 byl park upraven na romanticky krajinářský. Foto č. 4 zachycuje park v celé své kráse. Otruba (2007) ve svém díle poukazuje na obdivuhodnost úprav, při kterých nedošlo ke zničení jednotlivých umělecko-historických etap.

Dřeviny:

Borovice černá karamanská (*Pinus nigra caramanica*), jedle kavkazská (*Abies nordmanniana*), tis červený (*Taxus baccata*), zmarličník japonský (*Cercidiphyllum japonicum*), lyrovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*), za zmínku stojí též vzácný jasan (*Fraxinus excelsior*).

Foto č. 4: Zámek z parku (Foto mapy, 2008)

4. CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÉHO ÚZEMÍ

4.1 Poloha území v rámci ČR

Kamenný Dvůr ležící 430 m n. m. se nachází v Kynšperku na Sokolovsku, patřící k nejmenším okresům bývalého Západočeského kraje. Poloha je zaznamenána na obr. č. 4. Nejvýznamnějším vodním tokem je řeka Ohře. Sokolovsko leží v Krušných horách, jejichž nejvyšším bodem je Klínovec vystupující do výšky 1244 m n. m. Lidé si spojují pojmenování Krušných hor s krušným životem v této oblasti, avšak název je odvozen od slova „kruch“, které označovalo úlomek rudy. Proto se Krušným horám též přezdívalo rudné pohoří. Dolejší (2002) uvádí, že Krušné hory se táhnou v úzké oblasti od severovýchodu k jihozápadu v délce 130 km a šířce pouhé 6 až 9 km. Dnes patří Sokolovsko mezi důlní oblasti, ceněné zejména pro těžbu uhlí. Prokop (1994) nazývá tuto krajinu jako „měsíční“.

Obr. č. 4: Poloha Kamenného Dvora v rámci ČR (Šarešová Lucie, 2011)

4.2 Základní přírodní charakteristiky

4.2.1 Klimatické poměry

Sklenička (2003) ve svém díle uvádí, že suchozemské organizmy jsou ovládány čtyřmi faktory – teplotou, vlhkostí, větrem a světlem. Klima je dlouhodobý stav počasí, který je dán intenzitou slunečního záření. Záleží na zeměpisné poloze

sledovaného území vůči Slunci během roku. Změny klimatu probíhají v dlouhodobých časových úsecích.

Podnebí na vrcholu Krušných hor je drsnější, sníh padá až sto dní v roce. Převládající jsou větry severní a západní. Nováková (2006) uvádí, že území Sokolovska patří do mírně teplé oblasti, pro které je charakteristické krátké mírné, suché až mírně suché léto. Zima je normální, mírně teplá suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky. V údolí řeky Ohře dochází často k inverzím.

Nováková (2006) uvádí tyto údaje:

Průměrná teplota vzduchu v lednu:	-2 až -3°C
Průměrná teplota vzduchu v dubnu:	6 až 7°C
Průměrná teplota vzduchu v červenci:	16°C
Průměrná teplota vzduchu v říjnu:	7°C
Průměrný počet letních dnů:	20
Průměrný počet ledových dnů:	40 - 50
Průměrný počet mrazových dnů:	110 – 130
Průměrný roční úrhn srážek:	650 mm
Průměrný počet jasných dnů:	40 – 50
Průměrný počet zamračených dnů:	150 – 160
Průměrná relativní vlhkost vzduchu v červenci:	75%
Průměrná relativní vlhkost vzduchu v prosinci:	90%

4.2.2 Geologické a geomorfologické poměry

Geologie je nauka o Zemi, zkoumá historický vývoj Země a její stavbu. Sokolovská pánev, ležící v Krušných horách, kde se nachází Kamenný Dvůr vznikla

ve třetihorách. Hric (1996) uvádí, že území tvoří slabě až středně přeměněné horniny starohor až starších prvohor. Podloží je tvořeno kaolinizovanými granity v hloubce 4,5 – 6 m. Na granitovém podloží jsou fluvialní sedimenty Ohře, skládající se z jílovitých štěrků, štěrkopísků a balvanů. Na sedimentech v hloubce 2 – 4 metrů leží různorodé navážky tvořené písčítými až jílovitými hlínami. Horniny celé oblasti byly původně mořskými sedimenty (jílovité břidlice, droby, pískovce, slepence, křemence a vápence) a různými vyvřelinami, které se změnilly v krystalické břidlice.

Dle územního plánu se zde z hlediska geologické stavby vyskytuje široké spektrum hornin od stáří paleozoika, přes proterozoikum až po mezozoikum a kvartér.

V území se vyskytují:

Ve východní části paleozoické, metamorfované a zvrásněné horniny (fylity a svory), okrajově na jihozápadě proterozoické horniny assyntsky zvrásněné, s různě silným variským přepracováním (břidlice, fylity, svory až pararuly), v úzkém pruhu území na jihovýchodě (Slavkovský les) žuly (granitová řada), terciární horniny (písky, jíly) v západní části území, kvartérní horniny (hlíny, spraše, písky, štěrky) podél vodních toků.

Chebská a Sokolovská pánev jsou od sebe odděleny u Kynšperka pásem svorů a fylitů, které proráží Ohře. Kynšperský práh je tektonicky mírně zdvižená kra svorů.

Kumpera (2002) ve svém díle poukazuje na geomorfologický reliéf krajiny, který je vždy důležitým faktorem ovlivňující celý život přírody, ale také činitelem podmiňující historický vývoj lidské pospolitosti na určitém území.

4.2.3 Půdní poměry

Půda je svrchní část zemského porvchu. Sklenička (2006) uvádí, že ke vzniku došlo při rozpadu horninového podloží na které působily biologické, fyzikální a chemické faktory. Je životním prostředím pro organismy, vegetaci, slouží k pěstování rostlin, nelze opomenout, že slouží jako zásobárna vody. Sklenička (2006) poukazuje, že půda je živý systém se specifickým zvrstvením.

Hric (1996) uvádí, že na posuzovaném území jsou zastoupeny hnědé půdy, hnědé půdy kyselé a jejich formy na permokarbonských horninách a pískovcích. Lehčí až středně těžké půdy, většinou s vláhovými poměry, středně těžké půdy s těžkou spodinou bez štěrku málo propustné, dočasně zamokřené hnědé půdy.

Dle záznamů uzemního plánu se zde nachází cca 1209 ha zemědělské půdy. Zemědělská půda tvoří 52% výměry území Kynšperka nad Ohří, jsou zde zastoupeny rozsáhlé plochy pozemků určených k plnění funkcí lesa. Na území Kamenného Dvora se nachází největší zastoupení lesů. Území je tvořené převážně ornou půdou a trvalým lesním porostem.

4.2.4 Hydrologické poměry

Územní plán uvádí, že západní část zájmového území spadá do hydrogeologického rajónu Slavkovského lesa. Rajón zasahuje do povodí Ohře a Dolního Labe. Celková plocha uvedeného rajónu je 523,33 km².

Východní část zájmového území spadá do hydrogeologického rajónu Chebská pánev. Rajón zasahuje do povodí Ohře a Dolního Labe. Celková plocha uvedeného rajónu je 328,59 km². Z vodohospodářského hlediska nejsou rajóny s ohledem na množství přírodních zdrojů podzemních vod významné.

Kynšperkem protéká řeka Ohře, která je významným vodním tokem dle vyhlášky č. 333/2003 Sb. Jejimi pravostrannými přítoky v území jsou Libava, Suchý potok a bezejmenná vodoteč v povodí Suchého potoka. Levostranným přítokem Ohře je Libocký potok. Okrajově do území zasahuje povodí Lipoltovského potoka a bezejmenné vodoteče.

V území se nachází četné vodní plochy. V říční nivě Ohře jsou to slepá ramena, náhony, chovné rybníky nebeské rybníky a návesní rybníky. Další vodní plochy jsou převážně pozůstatky po těžbě (zatopené doly Boží Požehnutí sever a Boží Požehnutí jih).

Vodní zdroje na území města Kynšperk nad Ohří jsou z podzemních zdrojů. Jde o prameniště (studny a jímací zářezy), z nichž nejvydatnější jsou Pochlovice.

Záplavové území bylo v řešeném území vymezeno pro Ohří a pro Libocký potok.

4.2.5 Biogeografická diferenciacie krajiny

Rothbauer (2003) uvádí, že bioregion zabírá geomorfologický celek Slavkovský les a severní část Tepelské vrchoviny. Do řešeného území zasahuje z jihu svým severním okrajem. Hranice vůči bioregionu Chebsko - sokolovskému jsou výrazné, dané ostrým úpatím vyššího a členitějšího reliéfu na krystalických horninách, víceméně totožného s rozšířením bučin. V řešeném území probíhá tato hraniční linie od jihozápadu k severovýchodu následovně: Od jižního okraje k. ú. Štědrá u Kynšperka nad Ohří ke Zlaté a dále k Arnoltovu, přes Rudolec do Březové a dále stále k severovýchodu na jižní okraj k. ú. Staré Sedlo, poté po úpatí vrchů západně a severně od Lokte až k východní hranici řešeného území v k. ú. Hory u Jenišova.

4.2.6 Vegetace

Culek (1996) ve svém díle uvádí, že sledované území je součástí bioregionů Chebsko - sokolovský (převážná část území) a Hornoslavkovský (pouze jihovýchodní okraj území). Z hlediska fyto geografického členění spadá území do Českomoravského mezofytika. Z fyto geografických okresů jsou zastoupeny Chebská pánev a Kynšperská vrchovina.

Dle územního plánu se z hlediska přirozené vegetace uplatňují:

Biková nebo jedlová doubrava rozprostírající se na většinovém podílu řešeného území, střemchová jasenina nacházející se místy v komplexu s mokřadními olšinami - v centrální části území, podél řeky Ohře. Biková bučina vyskytující se spíše okrajově, ve vyšších polohách, ve Slavkovském lese. Přirozenou náhradní vegetaci tvoří především vlhké louky. Na suchých stanovištích se setkáváme s vegetací svazu *Violion canina* (smilky). Lesní lemy tvoří vegetace svazu *Trifolion medii* (lesní lemy). Ve vegetaci křovin se uplatňuje především *Salicion cinereae* (vrbiny a olšiny). V okolí rybníků je vyvinuta vegetace svazů *Magnocaricion elace* (společenstva vysokých ostřic) a *Caricion gracilis* (ostřice).

Letitým problémem Slavkovského lesa a jeho okolí je významný rozsah ploch invazivně zarostlých bolševníkem (v řešeném území zejména v odlehlých částech Dvorečky a Zlatá).

4.2.7 Fauna

V územním plánu je uvedeno, že v oblasti se vyskytuje ježek západní (*Erinaceus europaeus*), myš západní (*Mus domesticus*), ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*). Četné vody a mokřady mají charakteristická měkkýší společenstva s kružníkem severním (*Gyraulus acronicus*) nebo terčovníkem kýlnatým (*Planorbis carinatus*).

V bioregionu je zastoupena ochuzená hercynská fauna předhůří. Rothbauer (2003) uvádí z významných druhů ježka západního (*Erinaceus europaeus*), myš západní (*Mus domesticus*), tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*), ořešníka kropenatého (*Nucifraga caryocacactes*), ropuchu krátkonohou (*Bufo calamita*), čolka hranatého (*Triturus helveticus*), ještěrku živorodou (*Zootoca vivipara*), zmiji obecnou (*Vipera berus*). Z měkkýšů pak srstnatku západní (*Trichia sericea*) a perlorodku říční (*Margaritifera margaritifera*). Tekoucí vody patří do pásma pstruhového až lipanového.

Culek (1996) uvádí, že fauna je v území ovlivněna zemědělskou činností, osídlením a dopravou.

5. HISTORICKÝ STAV

5.1 Historie Kamenného Dvora

Název Kamenný Dvůr byl odvozen od panského dvora, který byl obehnan kamennou zdí, proto se komplexu začalo říkat Kamenný Dvůr.

Vlasák a Vlasáková (2002) uvádí, že Kamenný Dvůr patřil ve 14. století k tzv. leuchtenberským lénům, mezi jehož povinnosti patřilo zajistit obranu lankrabím z bavorského Leuchtenberga. Dvůr spadal do Kynšperského panství. V 15. a v 1. polovině 16. století patřil vůdci povstání Janu Albínu Šlikovi, ten však o něj přišel, jak uvádí ve svém díle Prokop (1994) když emigroval ze země díky čemuž se zachránil před popravou na Staroměstském náměstí v Praze. Krátce ho držel Jaroslav Hofman, ale po bitvě na Bílé Hoře ujel ze země a jeho majetek byl zkonfiskován.

Vlasák a Vlasáková (2002) poukazují na počátek 17. století, kdy ho získalo samotné město Kynšperk, jako jediné město okresu, které obdrželo roku 1232 zakládací listinu a později se mohlo pyšnit právem na hradby uděleným roku 1535.

Kumpera (2002) poukazuje, že první zmínka o Kynšperku pochází již z roku 1232, kdy povolil král Václav I. založení tržního městečka premonstrátskému klášteru v Doksanech. Kynšperk vznikl v místě zvaném Starý zámek u Kolové. Roku 1501 vznikl umělý rybník, založený Pluhy, který byl součástí Dlouhé stoky, řešící nedostatek vody. Projekt byl dokončen roku 1535 a patřil mezi největší vodní díla střední Evropy. V 16. století se rozvinulo školství, vyučovat se začalo v budově v sousedství kostela. V roce 1595 získalo město od Rudolfa II. potvrzení o svých svobodách, ale již roku 1597 bylo prodáno komorníku Poppovi. Roku 1600 ho dědičně získal Kašpar Belvica z Nostvic jenž panství rozprodal a zbytek přenechal obci. Prokop (1994) uvádí, že v roce 1612 získalo město svobodu a Matyáš II. mu udělil právo pečetit červeným voskem. Nejstarší městská pečeť z druhé poloviny 15. století o průměru 35 mm nesla gotický štítek s českým lvem a opis. Kasík (2001) tvrdí, že se používala až do 20. let 16. století. Město se však zapojilo do protihabsburského povstání a panství mu bylo roku 1620 po bitvě na Bílé Hoře zkonfiskováno.

Vlasák a Vlasáková (2002) uvádí, že novými majiteli se roku 1620 stali bratři Jan, Reinhart, Karel, Emmerich, Vilém a Lothar Metternichovi. Kynšperské panství drželi až do roku 1726. Roku 1735 bylo panství rozděleno na Horní a Dolní díl. Došlo k rozmachu uměleckého truhlářství, kynšperští truhláři byli pověřeni vybavit zámek nábytkem.

Vlasák a Vlasáková (2002) tvrdí, že roku 1772 se stal majitelem Kamenného Dvora Jan Jiří Felix z Strahlendorfu. Kumpera (2002) uvádí, že v druhé polovině 18. století proběhla v severní části dvora výstavba nového zámku. V roce 1840 koupil panství August Eusebins Haas, který stavební úpravy dokončil. Do roku 1945 vlastnili zámek Hassové. Rok 1945, spojený s odsunem německého obyvatelstva znamenal v životě města předěl. Počet obyvatel se snížil, řada domů byla zbořena. Vlasák a Vlasáková (2002) poukazují na rok 1947, kdy se opět začala rozvíjet bytová situace v Kynšperku. V roce 1947 byl Kamenný Dvůr prodán městskému národnímu výboru Kynšperk za 139 tisíc korun. Město však objekt následně převedlo na okres. Po tomto roce přechází zámek do vlastnictví Československé armády. Ta ho však neudržovala a zámek začal chátrat.

Drhovský (1989) uvádí, že roku 1970 došlo k vyloupení zámecké kaple, kde se nacházely ostatky Haasenfelsů. Památkáři doporučili exhumaci ostatků a jejich následný převoz na bezpečnější místo. V roce 1976 byla ze zchátralého zámku sejmuta památková ochrana, která zůstala jen na přilehlý park, v roce 1992 ředitel památkového ústavu Karel Drhovský doporučuje památkovou ochranu obnovit.

Vlasák a Vlasáková (2002) poukazuje na rok 1986, kdy získala zámeček spolu s parkem zahrádkářská organizace ve Vrbičanech u Kladna, ta se ho však roku 1993 vzdala a prodala ho Pavlu Jindřichu Kryzlovi, ten se však o objekt nestaral. Město Kynšperk se po něm shánělo téměř deset let avšak neúspěšně. Kryzl o objekt nakonec přišel díky svým milionovým pohledávkám. Celý objekt získala v dražbě roku 2003 pražská společnost HYPERSTAVEBNINY CASTLE, s. r. o. Jak objekt vypadal před koupí zachycuje foto č. 5.

Foto č. 5: Původní stav zámku (HYPERSTAVEBNINY CASTLE, s. r. o., 2004)

5.2 Metodika

Krajinné změny byly sledovány ve dvou časových fázích. První mapa pochází z roku 1824 - 1843, jedná se o císařské otisky stabilního katastru poskytnuté Českým Katastrálním úřadem zeměměřickým. Na základě tohoto materiálu byla vytvořena pomocí programu Kristýna - GIS výsledná rekonstrukční mapa – mapa č. 1 dokládající využívání krajiny v minulosti. Jeleček, et al. (1999) poukazuje na land use pro svou důležitost ukazující ekonomický a ekologický potenciál daného území, charakterizuje do jaké míry a jakým způsobem člověk území využívá. Mapa stabilního katastru byla zgeoreferencována paní ing. Helenou Justovou a otevřena v programu Kristýna – GIS. Pomocí polygonů byly v císařských otiscích zakreslovány plochy a pomocí funkce vypočítat byly spočítány jejich rozměry v ha, zanesené do tabulky č. 2. a 3.

Sledované kategorie land use v rámci katastrálního území:

Orná půda – do té je zařazena plocha znázorňující veškerá pole

Travní porosty – louky a pastviny

Lesy – listnaté i jehličnaté

Trvalé kultury – zahrady, vinice a chmelnice, zámecký park

Vodní plochy – započítány jsou rybníky, jezera a vodní plochy

Zastavěné plochy – zástavba, nádvoří

Ostatní plochy – vše co neodpovídá předchozím kategoriím, cesty

Sledované kategorie land use v rámci parku:

Zámecký park – započítán celý park se stromy

Zastavěná plocha – zámecká budova, nádvoří a kaplička

Zpevněné plochy - cesty

Zámecký rybník

Les – listnatý i jehličnatý

5.3 Výsledky v rámci katastrálního území

Mapa č. 1: Historické využití krajiny v k. ú. Kamenný Dvůr (Šarešová Lucie, 2011)

Kategorie	Rok 1824 plocha v ha
Orná půda	188, 665
Travní porosty	90, 745
Trvalé kultury	2, 322
Vodní plochy	0, 536
Zastavěné plochy	1, 525
Ostatní plochy	3, 693
Lesní plochy	29, 926

Tabulka č. 2: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

5.4 Výsledky v rámci parku

Kamenný Dvůr se nachází v jihozápadní části katastrálního území. Zámecká budova je značena oranžovou barvou, ležící v severozápadní části parku. Na budovu navazuje nádvoří s přístupovou komunikací. Za budovou se nachází pastvina. Samotný park se rozprostírá jihozápadně za budovou, je protínán cestičkami vedoucími ke kapli. Na severovýchodě se rozléhá zámecký rybník, za kterým je další část parku s dřevěnými budovami. Jižně pod rybníkem je znázorněna louka. Větší část pozemku je lemována úzkým pásem lesa. V obr. č. 5 je zaznamenán detailní výřez pro lepší představu.

Obr. č. 5: Výřez z historické mapy o využití krajiny – zámecký park (Šarešová Lucie, 2011)

Kategorie	Rozloha zámeckého areálu v ha
Zámecký park	2,322
Zastavěná plocha	0,205
Zpevněné plochy	0,384
Zámecký rybník	0,216
Lesní plocha	0,188

Tabulka č. 3: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

6. SOUČASNÝ STAV

6.1 Současnost Kamenného Dvora

V nedávné době došlo k rekonstrukci zámecké zahrady, do které se pustila pražská firma HYPERSTAVEBNINY. s. r. o. Majitelé udělali z již zchátralého parku opět přírodní zajímavost.

K obnově starých zahrad jsou potřeba jak zkušenosti z oboru zahradnictví, tak znalosti ze stavebnictví a historie. Novotný (1958) tvrdí, že důležité bylo si uvědomit, co je v zahradách původní a co do nich nepatří. Podle budovy šlo odhadnout stáří zahrady, která na ní navazovala. Nutné však byly i dochované stavební prvky, které určovaly, jak zahrada mohla vypadat v dobách minulých. Za pátráním po původním vzhledu je doporučováno navštívit archivy, knihovny, vyhledat co nejvíce mapek, obrázků, fotografií a až poté se pouštět do rekonstrukce. Böhm (1988) uvádí, že není možné vytvořit působivé dílo bez promyšlené koncepce. Opomenout se však nesmí na volbu rostlin a dřevin, na využití vodních ploch, volného prostoru a na odpočinek. Navrhnutí plánu zahrady bylo nedílnou součástí, jak bude po rekonstrukci vypadat. Zachycuje veškeré postřehy tvůrce.

Při zakládání se zahrada musela změřit, vytyčily se úpravy v terénu. Určilo se, kde povedou cesty, kde bude vodní plocha, připravila a navezla se nová půda, vyrovnaly se nerovnosti. Cesty v parku jsou tvořeny bílou kamennou drtí jak je vidět na foto č. 6. Novotný (1958) uvádí, že středně široká cesta je taková, kdy po ní projdou dvě osoby vedle sebe, což je 120 cm.

Při rekonstrukci se odstranily nevhodné porosty, které se do zahrady dostaly buď náletem semen, nebo byly vysázeny na nevhodných místech. Ponechaly se jen stromy původní a ty, které jsou vhodně umístěny. Zapomenout se však nesmělo na stromy dendrologicky významné.

Foto č. 6: Cesty v parku (Šarešová Lucie, 2011)

Důležitým podkladem pro rekonstrukci byl územní plán. K jeho schválení došlo usnesením městského zastupitelstva dne 24. dubna 1997. Zpracovatelem byl ing. arch. Petr Tauš.

6.2 Metodika

Současnou mapu – mapu č. 2 Kamenného Dvora z roku 2009, jsem převzala a použila jako poslední aktuální údaj pro výpočet ploch. Poskytnuta byla paní ing. Helenou Justovou. Provedla jsem její ověření v terénu a mapovala park. Mapování probíhalo ve dvou fázích. První se uskutečnila v létě, kdy jsem park vyfotila, celý prošla, zakreslila jsem si plánek, kde jsem zvýraznila budovu, vodní plochu a park. Zapsala jsem si, jaké druhy dřevin se zde vyskytují a stručně je popsala. Druhá fáze probíhala obdobně, jen jsem zakreslila navíc rychlostní silnici R6 Kamenný Dvůr – Tisová. Poté jsem navštívila Pozemkový fond, kde mi byl umožněn přístup do programu GIS, a podařilo se mi získat ortofotomapy. Převzatou mapu Kamenného Dvora jsem převedla do programu Kristýna - GIS pro zjištění jednotlivých výměr ploch a ty jsem následně zanesla do tabulky č. 4 a č. 5 pro porovnání s hodnotami z císařských otisků. Terénní průzkumy byly provedeny

podle metodiky Bodláka (2008), která mi byla doporučena ing. Justovou. V parku jsem se zaměřila na mapování cest, pohřební kaple, rozlohy a zámecké budovy. Zajímalo mě její současný stav a účel.

Sledované kategorie land use v rámci katastrálního území:

Orná půda – do té je zařazena plocha znázorňující veškerá pole

Travní porosty – louky a pastviny

Lesy – listnaté i jehličnaté

Trvalé kultury – zahrady, vinice a chmelnice, zámecký park

Vodní plochy – započítány jsou rybníky, jezera a vodní plochy

Zastavěné plochy – zástavba, nádvoří

Ostatní plochy – vše co neodpovídá předchozím kategoriím

Sledované kategorie land use v rámci parku:

Zámecký park – započítán celý park se stromy

Zastavěná plocha – zámecká budova, nádvoří a kaplička

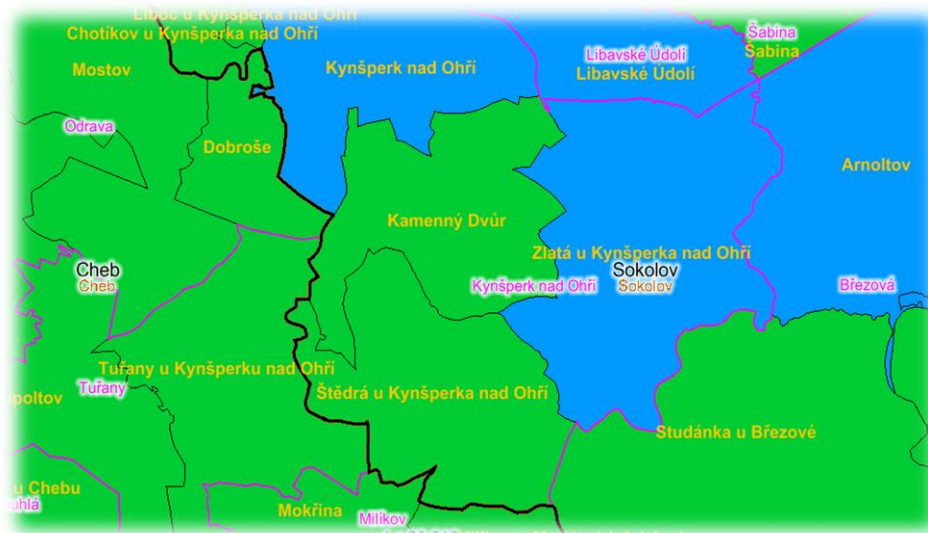
Zpevněné plochy - cesty

Zámecký rybník

Les – listnatý i jehličnatý

6.3 Výsledky v rámci katastrálního území

Správní území města Kynšperk nad Ohří se rozkládá na sedm katastrálních území jak je vidět na obr. č. 6. Dolní Pochlovice, Chotíkov u Kynšperka nad Ohří, Kamenný Dvůr, Liboc u Kynšperka nad Ohří, Zlatá u Kynšperka nad Ohří, Štědrá a Kynšperk nad Ohří.

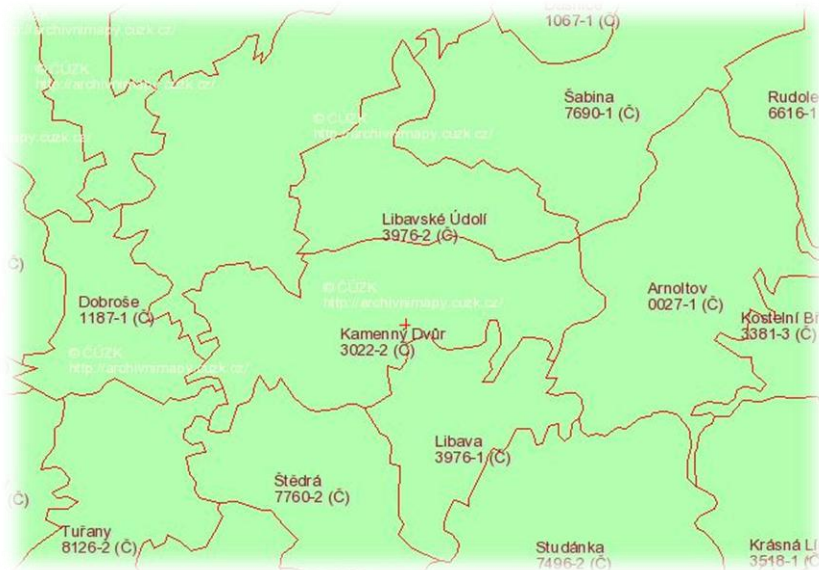

Obr. č. 6: Katastrální území dnes a jeho okolí (Šarešová Lucie, 2011)

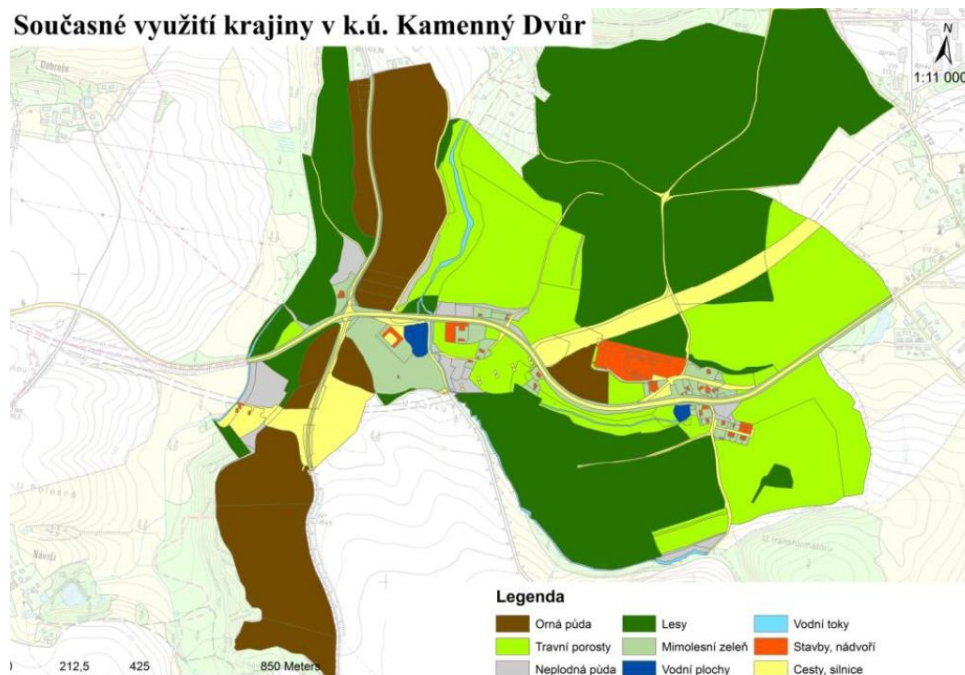
Okolí zámeckého parku a celé katastrální území ovlivňuje nová výstavba rychlostní silnice R6 Tisová – Kamenný Dvůr. Vede jižním směrem od Kynšperka nad Ohří. Jejím úkolem je zkapacitnit propojení mezi Chebem a Karlovými Vary, zvýšení plynulosti dopravy a zajistit vyšší bezpečnost. Navazuje na úsek rychlostní komunikace Cheb – Kamenný Dvůr. Součástí je osm mostních konstrukcí, které patří k technicky nejnáročnějším. Odhlučnění v okolí stavby zabezpečí šest protihlukových stěn v celkové délce 2 580 metrů. Stavba se rozprostírá na katastrálním území Dobroše, Tuřany u Kynšperka nad Ohří, Kamenný Dvůr, Štědrá u Kynšperka nad Ohří, Zlatá, Libavské údolí, Arnoltov, Šabina a Rudolec u Březové. V místě stavby poté proběhnou rekultivace k obnově životního prostředí.

Na základě porovnání celkového tvaru katastrálního území Kamenný Dvůr z roku 1824 - 1843, který je zaznamenán v císařských otiscích, jak dokládá obr. č. 7 s tvarem předmětného kat. území v současnosti jsem zjistila, že rozloha tohoto kat. území se značně zmenšila. Dle mých poznatků byla část oddělena a z této části a části k. ú. Libava vzniklo nové k. ú. Zlatá u Kynšperka nad Ohří. K. ú. Kamenný Dvůr dle záznamu císařských otisků přímo sousedilo s k. ú. Libavské Údolí, Arnoldov, Libava, Štědrá, Tuřany, Dobroše a Kynšperk nad Ohří.

V současné době sousedí s Libavské údolí, Zlatá u Kynšperka nad Ohří, Štědrá u Kynšperka nad Ohří, Tuřany u Kynšperku nad Ohří, Dobroše a Kynšperk nad Ohří.

Obr. č. 7: Katastrální území v minulosti (Šarešová Lucie, 2011)

Mapa č. 2: Současné využití krajiny v k. ú. Kamenný Dvůr (ing. Justová Helena, 2009)

Kategorie	Rok 2009 plocha v ha
Orná půda	41, 134
Travní porosty	66, 890
Trvalé kultury	7, 614
Vodní plochy	2, 676
Zastavěné plochy	3, 665
Ostatní plochy	5, 675
Lesní plochy	119, 078

Tabulka č. 4: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

Dle nového územního plánu, který by měl vstoupit v platnost roku 2015 se řeší výstavba soukromých parcel občanů, dostavba území města, nové využití krajiny a horninová problematika. Oproti převzaté mapě se využití krajiny nezměnilo. Největší plochu i nadále tvoří lesy, travní porost a orná půda. Řeka si stále udržuje svůj systém ramen a meandrů. Pouze část nivy mezi Dolními Pochlovicemi a Kynšperkem byla zastavěna. Zásadní změnou nivy a to po celé její délce je vybudování železniční tratě, která je vedena po úpatí protilehlých kopců. Kdysi osamělou kapli 14 pomocníků v nouzi z let 1731 – 1734 dnes obklopuje lesní porost, zatímco plocha města se rozšířila zejména jižním směrem.

6.4 Výsledky v rámci parku

Celý areál zámeckého parku je obehnan plotem, hlavní příjezdová cesta je ze zámkové dlažby vedoucí na parkoviště a dále k zámecké budově. Před budovou leží rybníček s ostrůvkem, na nějž vede most. V létě nelze přehlédnout rákosí lemující část vodní plochy. V parku se nachází kaple, dříve sloužící jako hrobka. Nyní je bohužel v zdevastovaném stavu. Na střeše roste mech a malé stromečky z náletových semen. Parkem vedou cestičky z bílého šterku. Za zámečkem se rozprostírá nádvoří s kruhovou kašnou a se schody vedoucími k svatebnímu altánku. V současné době slouží celý objekt jako hotel s možností pořádání svateb

a oslav. Součástí hotelu je zámecká restaurace s terasou, která v létě poskytuje příjemné posezení. Pro lepší představu je vložen obr. č. 8.

Kategorie	Rozloha zámeckého areálu v ha
Zámecký park	4, 490
Zastavěná plocha	0, 375
Zpevněné plochy	0, 384
Zámecký rybník	0, 682

Tabulka č. 5: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

Obr. č. 8: Ortofotomapa zámeckého parku (Šarešová Lucie, 2011)

7. DISKUSE

Rozdíl mezi císařskými otisky a současnou mapou je ve využití krajiny dříve a nyní, což je dobře vidět v příloze č. 1 a 2. Metodický postup pro zkoumané území je vhodný, ovšem použití císařských otisků je zkreslující. Mapa byla malována ručně, a tudíž mohlo dojít k nepřesnostem. Pro porovnání se současností je dostačující.

Katastrální území Kamenný Dvůr:

Rozlehlá plocha orné půdy zaznamenaná na historické mapě se oproti současnosti velmi zmenšila. Nahradila jí lesní a travnatá plocha. Je to dáno jiným životním stylem, kdy lidé již nemusejí půdu obdělávat k produkci potravin. Rothbauer (2003) uvádí, že zemědělská krajina v okolí města Kynšperka nad Ohří je dnes oproti stavu před 150 lety podstatně zjednodušená, s čímž souhlasím a to zejména na východní straně města. Tok řeky Ohře si naopak povětšinou zachoval přirozený charakter s výjimkou opevnění břehu u mostu. Též Dimitrovský (2001) ve svém díle poukazuje, že zemědělská výroba má v ekonomickém a demografickém profilu řešeného území relativně menší význam. Je to dáno méně příznivými půdními a přírodními podmínkami pro zemědělskou výrobu. V roce 1945 došlo k zestátnění zemědělského a lesního majetku. Obhospodařování lesních revírů v okolí Kynšperka nad Ohří převzaly nejprve Československé státní lesy. Na konci čtyřicátých let přešel zemědělský a lesní majetek do správy ministerstva národní obrany.

Vlasák a Vlasáková (2002) uvádí, že nárůst lesních ploch má na svědomí nově vzniklá firma zabývající se zpracováním dřeva, výrobou nábytku a bytových interiérů. Úbytek zemědělské plochy je dán skončením Státních zemědělských podniků, s čímž z části souhlasím, ovšem může za to i jiný životní styl zdejších lidí. Půda už neslouží k obdělávání a pro obživu.

Vodní plocha a její nárůst je dán vytvořením záplavových oblastí podél vodního toku řeky Ohře. Byl zde též vytvořen jez s rybím přechodem. Kynšperský rybí přechod byl zbudován po proudu řeky Ohře na pravém rameni, které protéká kolem moderní automatické městské čistírny odpadních vod. Plochy bývalé těžby v území byly v minulosti rekultivovány lesní rekultivací, územní plán navrhuje další využití území (vodní plochy, rekreace). Rekultivované plochy po těžbě Boží Požehnutí

navrženy k úpravě, zvýšení hladiny a využití pro rekreaci, což je dobrý nápad pro zvýšení návštěvnosti tohoto kraje.

Za přírůstek zastavěné plochy může nárůst populace a její touha po lepším bydlení, ostatní plochy vzrostli vzhledem k využívání automobilů, kdy se musela vyřešit komunikace, a polní cesty přestaly stačit.

Nyní je využití krajiny dle mého názoru v této oblasti vyvážené, žádný typ výrazně nepřevažuje. Travní porosty a lesy jsou zastoupeny téměř stejně. Menšího využití dosahuje orná půda.

Park:

Nejen katastrální území, ale i samotný zámecký park zaznamenal oproti minulosti změnu, kdy jeho plocha vzrostla. Je to dáno zrušením pastviny nacházející se v areálu, nyní se již na zámku jak jsem zjistila, nevyskytují žádná hospodářská ani jiná zvířata a tudíž se pastvina zrušila. Zastavěná plocha se také změnila, došlo k přestavbě zámecké budovy. Za přírůstek zpevněné plochy, dle mého zjištění může především výstavba parkoviště, sloužící pro hosty a zaměstnance zámku. Zámecký rybník byl rozdělen lávkou na dva menší, tím se zvětšila jeho plocha.

8. ZÁVĚR

Budování zahrady je vlastně hledání ztraceného ráje Pacáková – Hošťálková, et al. poukazují, že památka je neoddelitelná od dějů, jichž je svědkem a od prostředí, v němž je umístěna a též uvádí za nutné zachránit zbývající přírodně hodnotné parky před zkázou. Tato problematika však zůstává dodnes otevřená. V současné době se sice klade neustále důraz na krajinu, ale přitom je krajina nezadržitelně nadále zneužívána a proto bude má práce sloužit k využití v praxi, bude poskytnuta Městskému úřadu v Kynšperku nad Ohří, kde ji mohou využít při zpracování nového Územního plánu.

Údržba historických zahrad je prvořadou činností a to nezbytně kontinuálního charakteru. Vzhledem k tomu, že hlavním materiálem jsou rostliny, je nutno udržovat dílo v dobrém stavu.

Kamenný Dvůr a každá jiná historická zahrada má sloužit k tomu, aby byla shlédnuta a aby jí bylo možné projít, musí vytvořit místo klidu, napomáhající kontaktu s přírodou. Historické zahrady se stávají součástí kulturního dědictví.

Dá se jen doufat, že změna, ke které došlo v Kamenném Dvoře nebude jen dočasná a park se přes náročnou a jistě i nákladnou přestavbu zachová.

9. SEZNAMY

9.1 Seznam použité literatury a internetových zdrojů

BANFI, E. 1998. Stromy na zahradě, v parku a ve volné přírodě. Praha.

BASTIAN, O., KRÖNERT, R., LIPSKÝ, Z., 2003. Landscape diagnosis on different space and time scales – a challenge for landscape planning, *Landscape Ecology*.

BODLÁK, L. et al., 2008. Soubor speciálních tematických map, metodik a metodických postupů ke stanovení funkčních aspektů krajiny pro správní území obcí Horní Stropnice a Nové Hrady, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.

BÖHM, Č. 1981. Okrasné dřeviny. Státní Zemědělské nakladatelství Praha.

BÖHM, Č. 1988. Okrasná zahrada a její rostliny. Státní Zemědělské nakladatelství Praha.

BRANIŠ, M. 1997. Základy ekologie a ochrany životního prostředí. INFORMATORIUM, spol. s r. o., Praha 4.

BROOKES, J. 1993. Všechno o zahradě. Fortuna Print, Praha.

CULEK, M. 1996. Biogeografické členění České republiky. ENIGMA, Praha.

DANIEL, T. C., VINING, J. 1983. Methodological Issues in the Assessment of Landscape Quality. In *Behaviour and the Natural Environment*. Plenum Press.

DAVID, P.; SOUKUP, V. 2003. Velká cestovní kniha hrady, zámky a kláštery, Česká republika. Soukup a David, s. r. o., ve spolupráci s firmou Marco Polo, s. r. o. Praha.

DIMITROVSKÝ, K. 2001. Tvorba nové krajiny na Sokolovsku. Sokolovská uhelná, a. s., Sokolov.

DOKOUPIL, Z. 1957. Historické zahrady v Čechách a na Moravě. Nakladatelství Československých výtvarných umělců.

- DOLEJŠÍ, J. 2002. Alchymistické zahrady Čech. Nakladatelství MH Beroun.
- DRESENOVÁ, F. 1995. Zahradní styly. Rebo Productions, Obchodní 106, Čestlice.
- DRHOVSKÝ, K. 1989. Přehled západočeských historických zahrad a parků a doporučené opatření.
- HESSAYON, D.G. 2001. Okrasné stromy a keře v zahradě. BETA – Dobrovský a Ševčík.
- HIEKE, K. 1984. České zámecké parky a jejich dřeviny. Státní Zemědělské nakladatelství Praha.
- HRIC, M. 1996. Vybrané vycházky a exkurze do přírody Sokolovska s převážně geologickou tematikou. G – PRESS Sokolov.
- JELEČEK, L., et al. 1999. Historická geografie a výzkum vývoje struktury půdního fondu Česka od poloviny 19. století. Historická geografie, Praha.
- CHYTRÁ, M.; HANZELKA, P.; KACEROVSKÝ, R. 2010. Botanické zahrady a arboreta České republiky. Praha, Academia.
- CHYTRÝ, M., KUČERA, T., KOČÍ, M. 2001. Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- KADLEC K.K. NUSLE, spol . s r. o. 2009. Územní plán Kynšperk nad Ohří. Chaberská 3, Praha 8.
- KASÍK, S. 2001. Kynšperk nad Ohří, poznámky k návrhům městského praporu. Roudnice nad Labem.
- KAVKA, ŠINDELÁŘOVÁ. 1978. Funkce zeleně v životním prostředí. Státní Zemědělské nakladatelství Praha.
- KOLEČKO, J. 2003. Karlovarský kraj. Freytag a berndt, Praha 1.
- KUMPERA, J. 2002. Západočeský kraj A-Z. Západočeské nakladatelství.
- KUPKA, J. 2006. Zeleň v historii města. ČVUT v Praze, Fakulta architektury.

- MAREČEK, J, et al. 1975. Zahrada a její uspořádání. Státní Zemědělské nakladatelství Praha.
- MEZŘICKÝ, et al. 1986. Životní prostředí věc veřejná i soukromá. Mír, novinářské závody, Praha 1.
- NAESS, A. 1989. Ecology, community and lifestyle. Cambridge Univ. New York.
- NOORDHUIS, K. T. 1998. Zahrada od A do Z. Praha.
- NOVÁKOVÁ, M. 2006. Retrospektiva a perspektiva Husových sadů a Zámeckého parku v Sokolově - Koncepce výsadeb. Sokolov.
- NOVOTNÝ, J. 1958. Zeleň ve městě. Praha.
- OTRUBA, I. 2002. Zahradní architektura, tvorba zahrad a parků. Vydavatelství ERA, Šlapanice.
- OTRUBA, I, PTÁČEK, J., ŠVORC, L., 2007. 101 našich nejkrásnějších zahrad a parků, Praha.
- PACÁKOVÁ, B., et al. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha, Libri.
- PROKOP, V. 1994. Kapitoly z dějin Sokolovska. Sokolov.
- ROMPORTL, D. 2003. Present approaches to landscape typology in the Czech Republic. CZ – IALE, Praha
- ROSSLER, M., 2005. World Heritage Cultural Landscapes a global perspective. In The Protected Landscape, Linking Nature, Culture and Community. IUCN, Gland, Switzerland et Cambridge.
- ROTHBAUER, I. M. 2003. Geologie, geomorfologie, těžba nerostných surovin, sanace a rekultivace. Územní prognóza území dotčeného těžbou hnědého uhlí na Sokolovsku. Ateliér T – plan, s.r.o., Praha 7.
- SKLENIČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha.
- SOCHOROVÁ, N., ŠINDELÁŘ, J. 2002. Historie Bečov – zámecká a botanická zahrada.

SPELLERBERG, I. F. 1991. Monitoring ecological change. Cambridge University Press.

STANGE, P. M. 2000. Terasy, cesty, ploty a zídky. Euromedia Group – Ikar.

STORCH, D.; MIHULKA, S. 2000. Úvod do současné ekologie. Portál, s. r. o., Praha 8.

SUKOPP, H. et WERNER, P. 1983. Urban environments and vegetation. Boston and London.

SVOBODA, I. 2003. Geologie, geomorfologie, těžba nerostných surovin, sanace a rekultivace. Územní prognóza území dotčeného těžbou hnědého uhlí na Sokolovsku. Ateliér T – plan, s.r.o., Praha 7.

ŠONSKÝ, D. 1995. Zakládáme zahradu. Nakladatelství BRIO, Praha.

TAUŠ, P. 1991. Územní plán útvaru Kynšperk nad Ohří. Stavoprojekt Plzeň.

VLASÁK, V.; VLASÁKOVÁ, E. 2002. Dějiny města Kynšperku nad Ohří. MAROLI, Praha 9 – Libeň, Praha.

Botany [online]. [cit. 2011 15.2.]. [Http://botany.cz/cz/cs/becov-nad-teplou/](http://botany.cz/cz/cs/becov-nad-teplou/)

Foto mapy [online]. [cit. 2011 28.2.]. [Http://foto.mapy.cz/19305-Becov-nad-Teplou-hrad.](http://foto.mapy.cz/19305-Becov-nad-Teplou-hrad.)

Foto mapy [online]. [cit. 2011 28.2.]. <http://foto.mapy.cz/38650-Valec-zamek-z-parku.>

Hyperstavebniny [online]. [cit. 2011 15.1.]. http://www.hyperstavebniny.cz/web/nove/index.php?stranka=16-KAMENNÝ_DVŮR_zamek_hotel_wellness

Nase info [online]. [cit. 2011 17.2.]. <http://www.naseinfo.cz/stavby-a-stavebnictvi/zahrada-a-okoli/zelen-a-rostliny/jak-na-stromy-v-zahrade>

Nebari [online]. [cit. 2011 1.2.]. <http://www.nebari.cz/tajemstvi-stromu.php>

NOSS, R. F. 1986. Protecting Natural Areas in Fragmented Landscapes. In Natural Areas Journal 7 [online]. [cit. 2011 20.3.].

<http://rewilding.org/LandscapePermeability.html>

9.2 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Ostrov nad Ohří v r. 1808, A. Pucherna (Hieke, 1984)

Obr. č. 2: Ostrov nad Ohří – částečný plán úpravy z roku 1642 (Hieke, 1984)

Obr. č. 3: Kynžvart – stav areálu v roce 1984 (Hieke, 1984)

Obr. č. 4: Poloha Kamenného Dvora v rámci ČR (Šarešová Lucie, 2011)

Obr. č. 5: Výřez z historické mapy o využití krajiny – zámecký park (Šarešová Lucie, 2011)

Obr. č. 6: Katastrální území dnes a jeho okolí (Šarešová Lucie, 2011)

Obr. č. 7: Katastrální území v minulosti (Šarešová Lucie, 2011)

Obr. č. 8: Ortofotomapa zámeckého parku (Šarešová Lucie, 2011)

9.3 Seznam map

Mapa č. 1: Historické využití krajiny v k. ú. Kamenný Dvůr (Šarešová Lucie, 2011)

Mapa č. 2: Současné využití krajiny v k. ú. Kamenný Dvůr (Šarešová Lucie, 2011)

9.4 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled zahrad v Karlovarském kraji (Šarešová Lucie, 2011)

Tabulka č. 2: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

Tabulka č. 3: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

Tabulka č. 4: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

Tabulka č. 5: Jednotlivé kategorie v ha (Šarešová Lucie, 2011)

9.5 Seznam fotografií

Foto č. 1: Rybník se smuteční vrbou v Sokolovském parku (Šarešová Lucie, 2010)

Foto č. 2: Zámek (Foto mapy, 2008)

Foto č. 3: Pohled z příjezdové cesty (Šarešová Lucie, 2010)

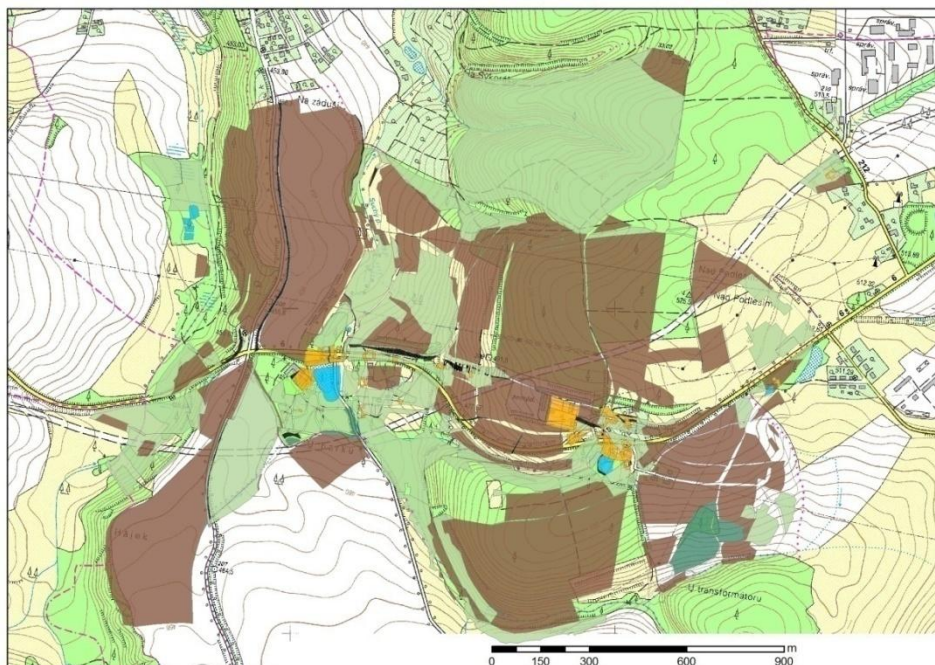
Foto č. 4: Zámek z parku (Foto mapy, 2008)

Foto č. 5: Původní stav zámku (HYPERSTAVEBNINY CASTLE, s. r. o, 2004)

Foto č. 6: Cesty v parku (Lucie Šarešová, 2011)

10. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Historická mapa land use (Šarešová Lucie, 2011)

Příloha č. 2: Současná mapa land use (Šarešová Lucie, 2011)

